

Lora zuriaren udabari-egunak.—Zoriona zer dan? Giza-
ezpan liofetik afa batera pol-pol dabilen ur-efeka. Umetxoak
safi ta ezez edan daroe efeka ortatik. Eta ezpan gañeko iri-baŕe
eztitsua biotz-alaitasunaren ezaugafi argia da-ta, euren laŕosa
-kusku lakoxe aretan zorion-iri gozoa beti dakusku, ari-ertzean
iruntz-tanta lez, dardaraz.

Zorion onek, azalez agertzean, bere biziko izakera ta biziz
jarten dauz euren soin lerdanak. Gotzon antzeko buru kiskur-
ak, egaztuteko txiribiri eran ego margoztuak dabez, ta udabari
-aldian axea ofi itzaltzu artean pirpirka baño pozago ibili oi
dira. Eren biotz txikietan eztago bekatxik, eztago ikus-eziñik,
ezta girin txarik be, euzkel-idazle jator baten aboz.

Baña, ai! gaur-eguneko umetxorik geyenak adimena argitu
ta gauzen izatasuna ezagutzera eldu direaneko zorion ori galdu
dabela dirudie. Ezpan gofietan eztager zitoriaren iri garbirik;
suge-baŕe-iri andura bai ostera. Tamalgafia ziñez!

Teresatxok, alan be, bizitz osoan gorde eban ugutz-eguneko
erubakotasuna; bere biotzeko eun zuria ezek orbandu barik
garbi jãbon eban beti, neguan edur-maindiraz estalduko laŕatza
iduri. Beti eban aldian udabariak langoze poz-iria.

Osatzen eroan eben baseñilik amaren altzora biurtu ebenean,
edozek ikaratzen eban. Uriko aŕandia etxakon atsegin. Baseñian
lagun lau-lauak, oso txiro jantziak ekusan eta uriko ginbail edo
kapela egal biribil eta zabaldunak gau-mamuak irudien ta bildura
sartzen eutsen. Eurekandik iges egian oyuka. Ginbala burutik
kenduta baño bat edo batek ez eban besuetan artuko. Inudea
lez apaindutakoentzat ziran bere baŕe-eztiak; enparauentzat
zurezko biotza, girin-pitxik bakoa ebala esan zeikean.

Laster asi ziran, ofaitiño, bere bizitz-bitxidoŕak txera ta ere-
guz ereiten maratz ekion amatxo biotzez maite izaten. Gustiz
laztan eban. Egundo etzan bere albotik urinduten, beti berari
oratuta; txakira, eskaratzera ta batez be baratzerã amari jaŕai

bear. Ta bere gomuta aldi oso gogotan eroan egian, jauzi ta zapart, «amatxo, amatxo!» diadar egiten eutson.

Ona zelan dirakurgun Teresatxoren amak Mans'ko lekaimien aztetxean aurkitzen ziran alabai egindako eskutitz baten: «Neure alaba laztan onek bein be enau itxi gura; beti dabil neuri oratuta, ta alde gustietara jafai yatorkit, batez be baratzero; bertan, oster, eztau gelditu nai, neugaz izan ezik; bestela negar baten asten da ta neugana ekañi bear izaten dabe. Inok eztautso bakafik maladirik igon eragingo, mala bakotxean *amatxo, amatxo!* diadar egin barik. Zeinbat mala, ainbat *amatxo!* Ta, zoritzafez, bein baten «emen nago, ene alabatxo», erantzun ezpalaztan - maite ebazan. «Aita ta ama zenbat maite nebazan — dirausku Teresatxo'k - ezin susmau leike. Ni neurez nintzan alaya ta era askotara agertuten neutsen neure maitasuna». Zeintzuk ete ziran era on-eik? Dakuskun.

Jaunak beti bere ardura-pean euki eban, baita soin aldeko ta gogo aldeko eskafez aberaztu be, ta biotz txikia oso maitekoñ ta malatsa egin yakon.

Ta gurasoak tetik eguzki-izpi goriak sorgin-begiz dizdizka. Baratz loratsuko ostaiska ta laña-mao gañetan erle etxekoi ta erneak girin batzen ebilzen. Bide-egalean zurezko jarlekua, ta bertan ezañita Teresatxo ta bere ama alkar-izketan, añastiko ufe-izpiz nastauta, uspel atseden gozoan. Donokiatzaz zan euren autua ta atzenez Teresatxo'k diñotso amari:

—«Ai, ene amatxo, ilgo ba-zintzaz, nirea bai poza!» Amak olango itz zantafak entzunik, añituta agiraka egin eutson, olako gauzarik geyago aboz ez artzeko-ta, baña Terese txikiak, goyendiko argizpien dirdira begi txatxuetan ebala, erantzun eutson: «Donokira joan zaitez an dirautzut ba-ta, ara joateko il

Udabañi añasti zan. Abe jagien ostoa ar-

egin bear dala diñozun ezkeror». Maitasun-aldi bardiñak ebazanean aitari be eriotza opa eutson.

Beste bein be, antxe bertan, baratzeke jarlekuan aurkitzen ziran Zelia ta bere Teresatxo pospoliña. Au txirla bere maskor bañuan baño pozago egoan amaren altzoan, gotzon-arpegitik, maitasuna ta zoriona eriola.

Begirakun maitakoña amari zuzendurik, iya donokira joango ete dan itanduten dautso. «Ona ba-zara, bai, joango zara»—erantzun eutson amak.—«Ai, amatxo,—jardetsi eutson—ona ezpa-nintz, gaiztokira joango nintzake? Ez; nik ba-dakit ofetarakoan zer egin: Zu zeruan izango ziñakez eta ni araplalada baten zugana joango nintzake; gero zuk oso gogor beso artean estutuko nindukezu, ta zelan orduan Jaunak ni atxitu?»

Au bai tolesbakotasuna! Amaren besoetan gorde ezkeror, Jaun onak ezin eutsola ezer egin uste eban Teresatxo'k. Ta Zelia'k bere alaba kutunaren aotik etozan itzok entzunik, ezekian zer esan eta bekoki erdian egin eutson mosu amakoñaren oisa entzun zan axetan.

SANTI, K. O.

Baritsuaren eriotza

Baritsua deitzen zan biraoti bat oean guztiz txarto aurkituten zan. Bere egokera lañian biraoa ta biraoa baño ez eukan espanetan. Oretaraxe beti oituta egoan-da, ordu aretan be ondo ikasita eukan letaña berez erezetan (agoztu) eban.

Bere semeak, aitaren egokera negargariaz eruk turik, elezgi-zon bat ekari eutsan, Jaungoikoaren adiskidetasunera biurtuta baketu al ba'zan.

Eleiz-gizonak dirautso Jaungoikoaren eruk'tasuna aundia baño aundiagoa dala-ta, bere birao eta gaiztakeriakaz ondo damuturik parkaziñoa ta eroapena eskatu dayola.

Gexoa adi-adi dauko, ta damutu gura leukela be ziñestu eikean. Baña eriotzia bertan yatorko, damu-ezaup'derik emon baño ariñago. Azkenengo berbak (blasfemiak) biraoak izan ziran. Lendik ikasita eukana. ¡A bai eriotza negargaria! Au ez aztu:

*Bizitzan biraoa ikasi dozu,
Eriotzan alantxe erezauko dozu.*

M.